

Міністерство освіти і науки України
Дніпровський політехнічний фаховий коледж

РОЗГЛЯНУТО ТА УХВАЛЕНО
на засіданні педагогічної ради
• коледжу
31.08.2026 № 1

ПОЛОЖЕННЯ

**про запобігання та протидію насильству,
жорстокому поводженню з дітьми та булінгу (цькуванню)
у Дніпровському політехнічному фаховому коледжі**

Дніпро, 2026

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Це Положення визначає єдину систему запобігання та протидії насильству, жорстокому поводженню з дітьми, зокрема булінгу (цькуванню), у Дніпровському політехнічному фаховому коледжі (далі – Коледж), порядок виявлення та реагування на відповідні випадки, механізми подання і реєстрації повідомлень, організацію психологічної та іншої необхідної допомоги, а також порядок взаємодії Коледжу з уповноваженими органами та службами.

1.2. Положення поширюється на здобувачів освіти, працівників Коледжу, батьків або інших законних представників неповнолітніх здобувачів освіти, а також інших осіб, залучених до освітнього процесу, у межах, визначених законодавством.

1.3. У частині, що стосується захисту дітей, термін «дитина» вживається у значенні, визначеному законодавством України. Для повнолітніх здобувачів освіти застосовуються положення законодавства та цього Положення щодо безпечного освітнього середовища, недопущення насильства, дискримінації, приниження гідності та інших порушень прав.

1.4. Положення розроблено з урахуванням вимог чинного законодавства України та нормативних актів, що регулюють запобігання і протидію насильству та булінгу.

1.5. Положення є локальним нормативним актом Коледжу та є обов'язковим для виконання працівниками Коледжу та іншими учасниками освітнього процесу в частині, що їх стосується.

1.6. Положення оприлюднюється на офіційному вебсайті Коледжу та/або в інший доступний спосіб. Працівники Коледжу ознайомлюються з Положенням до початку роботи з дітьми, але не пізніше п'яти робочих днів з дня початку роботи.

1.7. У разі суперечності між положеннями цього документа та законодавством України застосовуються норми законодавства.

2. НОРМАТИВНО-ПРАВОВА ОСНОВА

- Конституція України.
- Конвенція ООН про права дитини.
- Закон України «Про освіту».

- Закон України «Про фахову передвищу освіту».
- Закон України «Про охорону дитинства».
- Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству».
- Закон України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні».
- Закон України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків».
- Закон України «Про захист персональних даних».
- Закон України від 06.10.2024 № 3792-IX «Про внесення змін до деяких законів України щодо запобігання насильству та унеможливлення жорстокого поводження з дітьми».
- Постанова Кабінету Міністрів України від 04.06.2025 № 658 «Про затвердження Типової програми унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми».
- Постанова Кабінету Міністрів України від 19.11.2025 № 1513 «Про затвердження Порядку реагування на випадки насильства та жорстокого поводження з дітьми».
- Постанова Кабінету Міністрів України від 01.06.2020 № 585 «Про забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах».
- Наказ Міністерства освіти і науки України від 28.12.2019 № 1646 «Деякі питання реагування на випадки булінгу (цькування) та застосування заходів виховного впливу», у редакції наказів МОН від 16.06.2026 № 936 та від 18.06.2026 № 961.
- Інші нормативно-правові акти у сфері захисту прав дитини, безпечного освітнього середовища, запобігання насильству та булінгу.

3. МЕТА, ПРИНЦИПИ ТА ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ

3.1. Метою Положення є створення та підтримання в Коледжі безпечного і здорового освітнього середовища, вільного від насильства, жорстокого поводження, дискримінації та булінгу (цькування), забезпечення своєчасного виявлення ризиків і випадків насильства, належного реагування та надання допомоги постраждалим особам.

3.2. Діяльність Коледжу ґрунтується на принципах:

- найкращих інтересів дитини як пріоритету;
- законності та верховенства права;
- поваги до гідності, прав і свобод людини;
- недискримінації за будь-якими ознаками;
- ненасильницької поведінки та ненасильницької комунікації;
- конфіденційності та захисту персональних даних;

- невідкладного реагування на загрозу життю, здоров'ю та безпеці;
- особистісно орієнтованого підходу;
- партнерства між учасниками освітнього процесу;
- недопущення повторної та додаткової травматизації постраждалої особи;
- участі дитини у прийнятті рішень з урахуванням її віку та рівня зрілості.

3.3. Основними завданнями є:

- визначення та мінімізація ризиків насильства, жорстокого поводження та булінгу;
- формування культури нульової толерантності до насильства;
- інформування учасників освітнього процесу про ознаки насильства, булінгу та порядок звернення;
- забезпечення доступних і безпечних каналів повідомлення;
- оперативне реагування на повідомлення та забезпечення необхідної допомоги;
- організація психологічної, соціальної, медичної та іншої допомоги відповідно до компетенції;
- взаємодія з поліцією, службою у справах дітей, органами соціального захисту, закладами охорони здоров'я та іншими суб'єктами;
- моніторинг ефективності заходів і запобігання повторенню випадків.

4. ОСНОВНІ ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ

Безпечне освітнє середовище – сукупність умов у Коледжі, що унеможливають заподіяння фізичної, психологічної, майнової чи іншої шкоди учасникам освітнього процесу.

Насильство – будь-які умисні дії або бездіяльність, що порушують права, свободи чи законні інтереси особи та/або завдають шкоди її фізичному чи психічному здоров'ю.

Жорстоке поводження з дитиною – будь-які форми фізичного, психологічного, сексуального чи економічного насильства над дитиною та інші дії, визначені законодавством.

Кривдник – учасник колективу, який вчинив насильство, зокрема булінг (цькування), щодо іншого учасника колективу.

Постраждала особа – учасник колективу, щодо якого вчинено насильство.

Свідок – особа, яка була очевидцем насильства або якій відомі обставини, що стосуються випадку насильства.

Булінг (цькування) – психологічне, фізичне, економічне чи сексуальне насильство, у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, яке

систематично вчиняється особою стосовно дитини, з якою вони є учасниками колективу закладу освіти, або дитиною стосовно іншого учасника цього колективу та порушує права, свободи, законні інтереси постраждалої особи та/або перешкоджає виконанню нею визначених законодавством обов'язків.

Систематичність – вчинення насильства два і більше разів протягом 12 місяців у випадках, визначених чинним Порядком реагування на випадки булінгу (цькування).

Мобінг – систематичні тривалі умисні дії або бездіяльність роботодавця, працівника чи групи працівників щодо працівника, що мають ознаки, визначені законодавством про працю.

Повідомлення – усна або письмова, у тому числі електронна та анонімна, інформація про можливий випадок насильства, жорстокого поводження або булінгу.

5. ФОРМИ НАСИЛЬСТВА ТА ОЗНАКИ МОЖЛИВИХ ВИПАДКІВ

5.1. Основними формами насильства є фізичне, психологічне, сексуальне та економічне насильство. У конкретному випадку можуть одночасно проявлятися кілька форм насильства.

5.2. До проявів, які можуть свідчити про насильство або булінг, належать, зокрема:

- замкнутість, тривожність, страх, різка зміна поведінки;
- агресивність, неврівноваженість, схильність до руйнівної поведінки;
- ізоляція, виключення з групи, уникнення спілкування;
- зниження навчальної активності, концентрації уваги, часті пропуски занять;
- самоушкодження або суїцидальні прояви;
- фізичні ушкодження, скарги на біль або погане самопочуття;
- пошкодження чи зникнення особистих речей, вимагання грошей, їжі або майна;
- образи, погрози, приниження, переслідування, залякування;
- поширення фото-, відео- чи аудіоматеріалів образливого, інтимного або принизливого змісту;
- інші дії, визначені законодавством як ознаки насильства.

5.3. Кібербулінг охоплює прояви булінгу із застосуванням електронних комунікацій, зокрема через соціальні мережі, месенджери, електронну пошту, цифрові платформи та інші інформаційно-комунікаційні засоби.

6. СИСТЕМА ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ

6.1. Запобігання та протидія насильству, зокрема булінгу, є постійним системним процесом.

6.2. Коледж забезпечує:

- затвердження та оприлюднення цього Положення;
- затвердження форми первинного повідомлення, журналу безпеки/обліку повідомлень та анкети анонімного опитування;
- регулярне оцінювання ризиків насильства і жорстокого поводження;
- інформування здобувачів освіти, батьків та працівників про права, ризики, ознаки та алгоритми реагування;
- навчання працівників;
- доступні та безпечні канали повідомлення, у тому числі анонімні;
- психологічну профілактику, консультування та підтримку;
- аналіз інцидентів і моніторинг ефективності заходів;
- розміщення інформаційних матеріалів та контактів служб допомоги.

6.3. План заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу (цькуванню), розробляється до початку навчального року та є окремим локальним документом, який реалізує профілактичну частину цього Положення.

7. ПРАВА ТА ОBOB'ЯЗКИ УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

7.1. Здобувачі освіти мають право на безпечні та нешкідливі умови навчання, повагу до гідності, захист від насильства, дискримінації та булінгу, а також на отримання необхідної допомоги.

7.2. Здобувачі освіти зобов'язані поважати гідність, права і законні інтереси інших учасників освітнього процесу, дотримуватися правил поведінки та повідомляти про відомі їм випадки насильства.

7.3. Працівники Коледжу мають право на безпечні умови праці та захист професійної честі і гідності.

7.4. Працівники Коледжу зобов'язані:

- поважати права та гідність усіх учасників освітнього процесу;
- не допускати насильницьких, принизливих або дискримінаційних методів взаємодії;
- вживати невідкладних заходів для припинення насильства;
- за потреби надати домедичну допомогу, викликати екстрену медичну допомогу та звернутися до поліції;
- повідомити директора та відповідних законних представників у випадках, передбачених законодавством;

- не розголошувати інформацію, що стала відомою у зв'язку з розглядом випадку.

7.5. Батьки/законні представники мають право подавати повідомлення, отримувати інформацію про порядок реагування та необхідну допомогу, а також зобов'язані поважати права дитини й інших учасників освітнього процесу та співпрацювати з Коледжем.

8. ВІДПОВІДАЛЬНІ ОСОБИ

8.1. Директор Коледжу є відповідальним за організацію системи запобігання та протидії насильству, жорстокому поведженню з дітьми та булінгу.

8.2. Наказом директора визначається особа, яка забезпечує реєстрацію та облік повідомлень про можливі випадки насильства у паперовій та/або електронній формі.

8.3. Практичний психолог у межах посадових обов'язків забезпечує психологічну профілактику, консультування та супровід учасників освітнього процесу, бере участь у роботі комісії, оцінюванні психологічних ризиків і розробленні заходів підтримки.

8.4. Інші працівники Коледжу виконують обов'язки, визначені законодавством, посадовими інструкціями, наказами директора та цим Положенням.

9. МЕХАНІЗМИ ПОДАННЯ ТА РЕЄСТРАЦІЇ ПОВІДОМЛЕНЬ

9.1. Повідомити про можливий випадок насильства, жорстокого поведження або булінгу може будь-який учасник освітнього процесу, який став свідком, виявив ознаки або отримав достовірну інформацію про такий випадок.

9.2. Повідомлення подається директору Коледжу або визначеній відповідальній особі:

- усно;
- письмово;
- електронною поштою;
- через визначену «Скриньку довіри»;
- іншим безпечним способом, визначеним Коледжем.

9.3. Повідомлення може бути анонімним, якщо законодавством не передбачено інше.

9.4. Якщо у вчиненні насильства підозрюється директор Коледжу, повідомлення подається засновнику або відповідному органу управління.

9.5. Кожне повідомлення реєструється у день його надходження. Якщо воно надійшло у неробочий день або поза робочим часом, реєстрація здійснюється у перший наступний робочий день.

9.6. Керівник розглядає повідомлення протягом однієї доби з дня його реєстрації.

10. ПЕРВИННЕ РЕАГУВАННЯ НА ВИПАДОК

10.1. Працівник, який виявив ознаки насильства, зобов'язаний негайно вжити заходів для припинення насильства та забезпечення безпеки.

10.2. За потреби працівник надає домедичну допомогу, викликає екстрену медичну допомогу та звертається до Національної поліції.

10.3. Директор після реєстрації повідомлення організовує його розгляд і визначає подальші дії відповідно до законодавства.

10.4. У разі виявлення ознак насильства директор невідкладно, у строк, що не перевищує трьох годин з часу їх виявлення, вживає заходів для припинення насильства, повідомляє батьків дитини (крім випадку, коли вони є кривдниками), письмово повідомляє уповноважений підрозділ Національної поліції та службу у справах дітей, а також одночасно інформує відповідні органи згідно з чинним Порядком.

10.5. Не пізніше трьох робочих днів з дня отримання повідомлення у разі виявлення ознак насильства директор скликає комісію з розгляду випадків насильства та/або жорстокого поводження з дітьми.

10.6. Якщо ознак насильства не виявлено, інформація аналізується на предмет ризиків та вживаються профілактичні заходи.

11. ОСОБЛИВОСТІ РЕАГУВАННЯ НА БУЛІНГ (ЦЬКУВАННЯ)

11.1. Булінг є різновидом насильства, щодо якого застосовуються спеціальні процедури, визначені чинним Порядком реагування на випадки булінгу (цькування).

11.2. Коледж забезпечує прийняття, реєстрацію та розгляд повідомлень про можливі прояви булінгу, надання допомоги постраждалим, проведення профілактичних і виховних заходів та взаємодію з уповноваженими органами.

11.3. Систематичність насильства визначається відповідно до чинного Порядку реагування на випадки булінгу (цькування).

11.4. ****Факт** вчинення булінгу (цькування) встановлюється виключно рішенням суду, що набрало законної сили, і не є завданням комісії Коледжу.****** Комісія розглядає обставини випадку насильства, оцінює потреби учасників, визначає необхідні заходи підтримки, виховного впливу та профілактики.

11.5. У разі необхідності практичний психолог забезпечує психологічний супровід постраждалої особи, свідків та інших учасників у межах професійної компетентності.

11.6. Кібербулінг розглядається як можливий прояв насильства/булінгу незалежно від того, де саме фізично перебували учасники під час використання електронних засобів комунікації, якщо він пов'язаний із колективом Коледжу та має ознаки, визначені законодавством.

12. КОМІСІЯ З РОЗГЛЯДУ ВИПАДКІВ НАСИЛЬСТВА ТА/АБО ЖОРСТОКОГО ПОВОДЖЕННЯ З ДІТЬМИ

12.1. Склад комісії затверджується наказом директора за погодженням із службою у справах дітей за місцем розташування Коледжу.

12.2. До складу комісії можуть входити представники адміністрації, педагогічні працівники, практичний психолог, представники служби у справах дітей, соціальних служб та інші фахівці відповідно до законодавства.

12.3. Комісія працює на засадах законності, неупередженості, конфіденційності, захисту персональних даних, невідкладності та найкращих інтересів дитини.

12.4. Основними завданнями комісії є:

- збір і аналіз інформації про обставини випадку;
- оцінка потреб постраждалої особи, кривдника та свідків;
- визначення необхідних заходів психологічної, соціальної та іншої підтримки;
- визначення заходів виховного впливу та профілактики;
- надання рекомендацій учасникам освітнього процесу;
- моніторинг ефективності визначених заходів та їх коригування.

12.5. Комісія не встановлює факт булінгу як юридичний факт. Відповідно до чинного Порядку факт булінгу встановлюється рішенням суду, що набрало законної сили.

12.6. Дитина має право бути вислуханою з урахуванням її віку та рівня зрілості. Вислуховування дитини здійснюється за участю практичного психолога або соціального педагога; форма та основний зміст висловленої позиції фіксуються у матеріалах розгляду.

12.7. Заходи, спрямовані на примирення, можуть застосовуватися лише за добровільною згодою постраждалої дитини та її законних представників, за відсутності ризику повторного насильства та з урахуванням висновку практичного психолога (за наявності).

12.8. Рішення комісії оформлюється протоколом та має містити мету, конкретні завдання, зміст заходів, відповідальних осіб, строки, критерії оцінювання та обґрунтування відповідності найкращим інтересам дитини.

12.9. Інформація про склад комісії оприлюднюється у порядку, визначеному законодавством, без розголошення конфіденційної інформації.

13. ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА ТА ЗАХОДИ ВИХОВНОГО ВПЛИВУ

13.1. Психологічний та соціально-педагогічний супровід у межах посадових обов'язків здійснює практичний психолог та соціальний педагог (за наявності).

13.2. Заходи можуть включати:

- індивідуальне та групове консультування;
- психологічну підтримку постраждалих та свідків;
- роботу з кривдником щодо ненасильницьких моделей поведінки;
- відновлення безпечної взаємодії у групі;
- профілактичні заняття та тренінги;
- залучення зовнішніх фахівців за потреби.

13.3. Заходи виховного впливу реалізуються відповідно до чинного Порядку застосування заходів виховного впливу. Вони не повинні завдавати додаткової шкоди психологічному стану учасників або спричиняти повторну травматизацію.

14. ЗАПОБІГАННЯ РИЗИКАМ ТА БЕЗПЕЧНА ПОВЕДІНКА ПРАЦІВНИКІВ

14.1. Коледж регулярно оцінює ризики насильства та жорстокого поводження і вживає заходів для їх усунення або мінімізації.

14.2. Працівники не допускають поведінки, яка може порушувати право дитини на повагу до особистості та гідне ставлення.

14.3. Працівники не застосовують фізичний контакт із дитиною, якщо він не є необхідним відповідно до змісту заходу або виду діяльності. Якщо необхідний фізичний контакт передбачений, він здійснюється у присутності іншої повнолітньої особи або у приміщенні, що забезпечує вільний доступ інших осіб та можливість самостійного виходу дитини.

14.4. Під час прийняття на роботу враховуються вимоги законодавства щодо роботи з дітьми, зокрема перевірка обмежень та відомостей, передбачених законодавством.

15. ОБЛІК, ДОКУМЕНТАЦІЯ ТА ЗАХИСТ ІНФОРМАЦІЇ

15.1. У Коледжі ведеться облік повідомлень про можливі випадки насильства у паперовій та/або електронній формі.

15.2. Для забезпечення системного реагування використовуються:

- форма первинного повідомлення про підозру на випадок насильства щодо дитини;
- журнал безпеки/реєстрації внутрішніх інцидентів;
- анкета анонімного опитування щодо безпеки освітнього середовища;
- протоколи засідань комісії;
- інші документи, передбачені законодавством.

15.3. Доступ до матеріалів розгляду мають лише особи, які мають на це законні повноваження або яким така інформація необхідна для виконання визначених законом функцій.

15.4. Персональні дані та конфіденційна інформація обробляються і зберігаються відповідно до законодавства про захист персональних даних.

15.5. Інформація про випадок не може поширюватися серед працівників, здобувачів освіти або інших осіб, якщо таке поширення не передбачене законодавством.

16. ІНФОРМУВАННЯ ТА НАВЧАННЯ

16.1. Коледж організовує щорічне інформування та навчання працівників з питань:

- розпізнавання фізичного, психологічного, сексуального та економічного насильства;
- профілактики булінгу та кібербулінгу;
- ненасильницької комунікації та управління конфліктами;
- надання першої психологічної допомоги;

- порядку дій у разі виявлення або підозри на насильство;
- взаємодії з поліцією та службою у справах дітей;
- захисту прав дитини.

16.2. Інформація про способи повідомлення, контакти відповідальних осіб та служб допомоги розміщується у доступних місцях та на інформаційних ресурсах Коледжу.

17. МОНІТОРИНГ ТА ОЦІНЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ

17.1. Ефективність системи оцінюється за результатами аналізу повідомлень, анкетування, оцінювання ризиків, моніторингу освітнього середовища та аналізу виконання профілактичних заходів.

17.2. За результатами моніторингу директор може вносити зміни до локальних документів, планів заходів, механізмів повідомлення та організації профілактичної роботи.

17.3. За необхідності до моніторингу залучаються практичний психолог, педагогічні працівники, органи студентського самоврядування та інші учасники освітнього процесу.

18. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

18.1. Особи, винні у вчиненні насильства, жорстокого поведіння, булінгу або у невиконанні обов'язків щодо реагування, несуть відповідальність згідно із законодавством України.

18.2. Неповідомлення або неналежне реагування на випадки насильства працівниками Коледжу може тягнути відповідальність відповідно до законодавства.

18.3. Працівники комісії та інші залучені особи несуть відповідальність за нерозголошення інформації та дотримання вимог законодавства про захист персональних даних.

19. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

19.1. Це Положення затверджується наказом директора Коледжу та набирає чинності з дати, визначеної наказом.

19.2. Зміни та доповнення до Положення затверджуються наказом директора з урахуванням вимог чинного законодавства.

19.3. З набранням чинності цим Положенням визнати такими, що втратили чинність, попередні локальні положення Коледжу, які окремо регулювали питання протидії булінгу (цькуванню) та запобігання і протидії насильству та жорстокому поводженню з дітьми.

19.4. Положення переглядається у разі зміни законодавства, що регулює відповідні питання, а також за результатами моніторингу та оцінювання ризиків.